

L'experiment de Salt

JORDI VILAMITJANA I PUJOL

En aquestes alçades, s'han escrit ja moltes pàgines parlant de Salt i els seus problemes. S'han apuntat idees i sembla que ja s'està passant de les paraules a les propostes concretes. Ja seria hora. No només amb més discursos i amb més policia s'arreglen els problemes. A Salt s'han estat fent malament les coses durant anys i toca una rectificació en tota regla. S'ha de començar, d'entrada, per esponjar els barris més densament poblats, per reduir la

ràtio d'habitants per quilòmetre quadrat.

Entretinguts com estàvem, fa dues dècades i en fa una també, a fer diners ràpids i sense escrúpols, amb prou feines ens vam adonar que estàvem convertint, a cop de totxo, una vila en ciutat i aquesta ciutat en una bomba demogràfica. "Distrets" com estàvem, fa 20 anys i en fa deu també, a fer pisos i diners, no ens vàrem adonar que no tot s'hi val, que l'afany de riqueses i la sostenibilitat (ambiental, social, econòmica) són inversament proporcionals.

Ho van avisar primer les escoles dels barris i, de seguida, els agents socials: no es pot acumular tanta migració en un sol municipi; la integració i els projectes de convivència dels centres i de la ciutat són impossibles amb aquesta densitat de població. Sense fer gaire cas del principi de sensatesa, les ràtios de nouvinguts anaren creixent a ritme inabsorbible (l'any 1999, el 6,06% de la població era immigrant; el 2008, el 43,21%). Els reclams que Salt oferia als nouvinguts eren diversos però bàsicament els movia trobar el preu més assequible de l'habitatge en tota l'àrea metropolitana de Girona. En la lògica (il·lògica) del mercat, a més ocupació, els preus van anar baixant encara més i va anar arribant més gent (fins a superar els 13.000). La gran majoria gent legal i treballadora.

La situació socioeconòmica a l'àrea metropolitana de Girona és digna d'estudis aprofundits. Amb el preu de l'habitatge com a passaport i filtre hi ha hagut pobles que han aixecat autèntiques muralles de protecció. N'hi ha prou de consultar les dades de l'Indecat de l'any 2009, sobre percentatge de població estrangera a l'àrea urbana de Girona, per fer-se'n una idea cabal: Salt (41,77%); Girona (20,67%); Celrà (16,02%); Cassà de la Selva (15,49%); Vilobí d'Onyar (10,49%); Sarrià de Ter (9,36%); Sant Julià de Ramis (7,89%); Quart (4,77%); Fornells de la Selva (3,79%); Sant Gregori (3,76%) i Vilablareix (1,62%). És tan així que es pot afirmar amb una certa rotunditat, per exemple, que molta mà d'obra de Girona dorm a Salt. La precarització i ghetització dels barris de treballadors de Salt ha estat responsabilitat directa de constructors, promotors i polítics que amb nul·la visió urbana, però amb gran avidesa de diners, han anat apilonant homes, dones i famílies. Les polítiques socials i d'integració, els agents socials i les autoritats municipals han procurat pal·liar i tapar els forats de convivència que s'han

produint. En aquest equilibri precari d'ajuts i connivències; en aquesta corda fluixa d'acollir i mig atendre; en aquest joc perillós d'acontentar veïns i distribuir recursos s'ha anat tirant fins que la crisi ha tret el nas i el cos sencer.

Mentre ha rajat diner, mentre hi ha hagut treball, mentre els vents han estat favorables, la convivència ha anat tirant amb estirabots d'una i altra banda. Ara les coses són dures i difícils i poden arribar a ser molt més dures i difícils. No només els nouvinguts se senten més saltencs i forts en espais on són majoria; els saltencs de tota la vida han anat decantant cada vegada més el vot cap a postures més intransigents (383 va votar PxC a les darreres eleccions al Parlament). Cal afegir-hi els 788 vots del PP més racista dels últims anys i potser una part de la victòria aclaparadora de CiU (3.136 contra 1.389 del PSC). La perspectiva que les circumstàncies puguin empitjorar és molta i preocupa. De vegades, sembla ben bé com si els teòrics de la integració que pontifiquen sobre les bondats del mestissatge, la vida comuna i aquestes coses, tinguessin ara mateix a Salt un experiment en marxa; un experiment que compta amb l'aplaudiment de moltes associacions i agrupacions oenegeres, però, en cap cas, amb el vist-i-plau del percentatge de població no estrangera, que només fa 10 anys arribava al 90% de la població total de Salt. La bomba social en què s'ha convertit Salt presenta símptomes cada vegada més freqüents d'instabilitat i perill.

Hi ha algunes pobles més de les demarcacions gironines que viuen densitats semblants o superiors de població estrangera però que no pateixen, ni de lluny, el punt de crispació a què s'ha arribat a Salt: Roses, amb el 37,29 de població estrangera; Lloret de Mar, amb el 41,22; o Castelló d'Empúries, amb el 50,90%. El problema de Salt parteixen justament de la naturalesa urbana i metropolitana. D'aquí que sigui imprescindible invertir en esponjar i desdensificar. Però no només.

A Salt, cal fer una inversió educativa de primera categoria. Per atendre els joves que a cap edat deixen els estudis i peregrinen pels carrers; per conrear els joves que sense perspectives de treball vagaregen indolents; cal pensar en formacions específiques, projectes de culturalització, insercions laborals, etc. Sense aquesta contrapartida integradora tan bàsica com és el treball, com és la formació per accedir a llocs de treball, no res del que es prediqui o faci servirà per gaire res més que tapar el problema durant un cert temps.

Fa poc es va publicar que a Salt el percentatge de fracàs escolar (en termes absoluts i sense matisacions) dobla el de Catalunya. Aquestes dades, completament injustes amb la feina de les escoles i dels mestres de Salt, apunten a una realitat difícilment gestionable amb els recursos actuals. Lluís Espunya a El Punt del dia 13 de gener de 2011, apuntava amb encert alguns paràmetres de l'autèntic fracàs dels joves de Salt: "La mobilitat extrema de l'alumnat (amb alumnes que arriben a mig curs, que se'n van uns mesos i tornen, etc); l'escolarització prèvia molt deficient de l'alumnat procedent de l'Àfrica i centre i sud d'Amèrica; la dificultat de comunicació i enteniment amb la majoria de famílies immigrades; el tancament en les seves comunitats d'aquestes famílies (no entenen ni una paraula en català ni comparteixen cap dels paràmetres educatius de la nostra cultura)..." Aquests punts no són, per descomptat, en absolut homologables amb els ítems del fracàs escolar que s'argüeixen sovint. I curiosament no computen, o sí computen però no serveixen perquè el Departament d'Ensenyament (abans d'Educació i abans d'Ensenyament) hi faci una intervenció decidida. Espunya apuntava algunes idees: acabar amb els

barracons, lideratge de l'ajuntament, més personal docent i especialitzat. La gent de Salt no només "vol viure en pau i bé"; vol que "algú" hi faci "ja" alguna cosa. Jo, francament, començaria per les escoles i els instituts.

Font del document:

<http://www.diaridegirona.cat/opinio/2011/01/21/l'experiment-salt/459742.html>